Хоменко А.В.
Науковий керівник: Пономарьов О.С.
НТУ «ХПІ»

ЛІДЕРСТВО І РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Однією з провідних тенденцій сьогодення виступає розробка й системне застосування високих інноваційних технологій. Водночас через загострення конкуренції і прискорення науково-технічного прогресу відбуваються швидкі й часом глибокі зміни цих технологій. Помітно скорочується їхній життєвий цикл, виникає необхідність регулярного навчання і перепідготовки персоналу. Однак притаманні багатьом людям невпевненість у собі та своїх можливостях, а то й просто звична лінь стоять на заваді їхньої перепідготовки й оволодіння новими перспективними технологіями.

За цих умов істотно зростає роль лідерства як специфічного соціально-психологічного явища та лідерів як своєрідних «двигунів» не тільки науково-технічного, але також і соціального прогресу. Їхній м'який, але дійовий вплив на людей, їхня харизма та власний приклад постійного підвищення рівня своєї професійної компетентності активно сприяє формуванню належних мотивів професійного та особистісного розвитку виконавців. Однак неформальний характер керування людьми та їхньою спільною діяльністю з боку лідера для забезпечення бажаної ефективності вимагає від нього навчитися перш за все управляти собою. Це вимагає відповідного завдання в системі освіти.

Однак істотно більш плідним уявляється оволодіння лідером навичками самоуправління шляхом самоосвіти й наполегливого самовиховання. Успішне ж виконання цього завдання в системі освіти має забезпечувати цілісну єдність цілей з навчання, виховання й системного розвитку лідера як професіонала та особистості. В той же час це достатньо складне й відповідальне завдання. Як стверджував свого часу Сократ, виховання – справа важка, і поліпшення його умов є одним із священних обов'язків кожної людини, бо немає нічого важливішого, ніж освіта самого себе та своїх ближніх.

Про складність належного виконання цих завдань в системі освіти може свідчити певне ігнорування потреби студентів у людинознавчій підготовці та поширення технократизму мислення. Безумовно, професійна підготовка вкрай необхідна, оскільки вона виступає надійною основою розвитку і плідного використання інноваційних технологій. Однак використовувати їх будуть ті люди, на яких і спрямовано лідерський вплив. Його ж ефективність істотною мірою визначається не лише харизмою лідера, а й його культурою, психолого-педагогічною компетентністю, розумінням ним цілей і потреб, прагнень та інтересів людей, здатністю перетворювати їх на своїх прихильників.

З цих позицій уявляється надзвичайно корисним впровадження у план і програму підготовки магістрів з технологічних спеціальностей навчальної дисципліни «Психологія лідерства в освіті». Знайомство з її цілями і змістом сприяє оволодінню майбутніми науковцями і педагогами саме тими знаннями, які для них вкрай необхідні для побудови плідних взаємовідносин з людьми, ефективного впливу на них та успішного досягнення очікуваних результатів спільної діяльності. Високий професіоналізм як важлива атрибутивна риса лідера виступає однією з визначальних передумов його ролі у розвитку інноваційних технологій. Цей наш професіоналізм формується спеціальними кафедрами. Однак практичне використання інноваційних технологій вимагає професіоналізму та відповідальності виконавців.

Їх спрямування на оволодіння цими технологіями та мотивацію їхнього використання мають здійснювати лідери, у структурі професіоналізму яких важливе місце належить психолого-педагогічним знанням та умінням, високій комунікативній компетенції, загальній та управлінській культурі. А ці якості лідер значною мірою отримує в процесі практичної діяльності та самоосвіти. Вони являють собою важливий ресурс лідера як професіонала та особистості, виступають істотним чинником його професійного і життєвого успіху та заслуженого авторитету з боку його оточення. Таким чином, людинознавча підготовка фахівця, особливо майбутнього лідера, повинна розглядатися як надзвичайно важливий компонент освітнього процесу.